

BS USARB

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

VAI, SĂRMANA TURTURICĂ...

Maria Drăgan

CÂNTĂREAȚĂ DE MUZICĂ POPULARĂ

(23 iulie 1947 - 6 octombrie 1986)

70

de ani de la naștere

Tabel Cronologic

1947 Născută la 23 iulie în s. Bălăurești, Nisporeni în familia lui Anastas și Alexandrei Drăgan. Este al patrulea copil în familia cu șase copii. Neamul Drăganilor s-a făcut vestit prin meșterii săi iscusiți în lemn, dar cunoscând multe cântece, snoave și povești. Maria se angajase în brigada de legumicultori după absolvirea a opt clase. Scria versuri, îi plăcea să picteze.

„Și-a descoperit vocea singură. Muzicală până la superlativ, Maria posedă virtuți artistice înnăscute. Dispunea de ureche muzicală absolută, care i-a permis să învețe cântece într-un timp record. Cântecele le auzea de la oamenii satului, pe la nunți și petreceri. Muncind de zor în grădină, pe parcursul zilei își cânta melodiile pe care le știa. Se opreau gospodarii satului s-o asculte și se minunau, de unde o fi știut țigăncușa asta mică atâtea cântece. Trecură anii. Maria crescuse dar nu se despărțea de cântecele copilăriei, păstrându-le cu dragoste ca pe cele mai dragi amintiri. Având o voce melodioasă și puternică, Maria se impune mai întâi în fața spectatorilor din satul natal, apoi au urmat diplome la festivalurile raionale, apoi și la cele republicane.”

DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line.] Ch., 2007, p. 8 [citată 23 iun. 2017].
Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

„Maria Drăgan era una dintre marile noastre speranțe. În persoana ei Moldova avea să aibă o mare și serioasă cântăreață. Avea voce cu diapazon larg, timbru plin, colorit frumos. Iar pe lângă acestea - o formidabilă ținută scenică.”

BLAJINU, Dumitru. ...Maria Drăgan. In: *Maria Drăgan (1947-1986) : Bibliografie*. Nisporeni, 1997, p. 5.

1964 Absolvirea școlii medii.

1964-1965 Studentă la Școala Medie Muzicală „Ștefan Neaga” din Chișinău. Vasile Goia i-a fost coleg, Eugen Doga - profesor de solfegiu și teoria muzicii. Alt profesor, Petru Stroiu, înainte de lecții o trimitea să mănânce bine, „dându-i câte-o rublă”. Aici este descoperită de Isidor Burdin, violonist, compozitor și conducătorul artistic al ansamblului de tineri al școlii. Primul cântec învățat „Volga-matușka”, îl cânta cu o voce grea de se cutremurau geamurile...

1965 Evoluează în formația lui Isidor Burdin de pe lângă Casa de Cultură din sectorul Buiucani (Chișinău), plecând într-un turneu în Italia.

La începuturi...

„...În scurta și tulburătoare-i biografie de interpretă, ne-a minunat pe toți cu talentul ei viguros, cu bunătatea-i sufletească ieșită din comun.”

NEGRUZZI, Valeriu. ...În scurta și In: *Maria Drăgan (1947-1986) : Bibliografie*. Nisporeni, 1997, p. 5.

1966-1970 Filarmonica anunțase crearea ansamblului de muzică populară. Maria, de 19 ani, însoțită de Dumitru Blajinu, și-a încercat norocul. Unul din membrii juriului, care era chiar Nicolae Sulac, a exclamat, auzind-o: „Asta-i!” Este admisă cu succes pentru postul de solist vocal. Activează sub conducerea muzicală a violonistului Valeriu Negruzzi (*Negruți, Negruță*). Ansamblul „Mugurel”, a înmugurit și-n curând a dat în floare cu soliști aleși pe sprânceană: Maria Drăgan, Anastasia Istrati, Vasile Marin, Valentina Cojocar, Ion Bas.

Solistă a Ansamblului de estradă al Filarmonicii de Stat din Chișinău.

Studentă.

„Maria Drăgan avea ceva sfânt în glasul ei, ceva de diamant, o prospețime ca roua pe iarba de la poalele codrului. Nemaipomenită voce! Folosea un dialect suprinzător de firesc, atrăgător și cult...”

BURGHIU, Iacob. ... Cine nu-și amintește de Maria Drăgan. In: *Maria Drăgan (1947-1986) : Bibliografie*. Nisporeni, 1997, p. 5.

1970-1974 Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Mugurel”. Pe parcursul a opt ani „Mugurel” s-a bucurat de un succes fantastic. Maria Drăgan interpreta cântece aduse de la Bălăurești, precum și romanețe, melodii emblematice din repertoriul Mariei Tănase și al Ioanei Radu. Pe atunci, era un act de mare sinceritate și curaj. Știa circa 500 de cântece, unele dintre ele, în italiană și franceză.

1974-1975 activează ca artistă vocalistă în formația „Bucuria” cu Ion Suruceanu, apoi la restaurantul Beciul Vechi și la Palatul Sindicatelor din Chișinău. A înregistrat la Radio melodiile populare: *Vai, sărmana turturică, Lume, lume, soro lume, Toarce, lele, toarce, Doina, Foaie verde, bob năut, Cioca-boca la fereastră, Hop, lele hop, De-ar fi după mine, bade, Leliță Ioană, Inimă de-amărăciune, Nevăstuica omului, Miorița, Ciocârlia, Eu la joc, mama la joc, Cine nu-i de veselie, Mă usuc ca frunza-n vânt, Măi Ioane, Vino, bade vino, Colo-n vale la pârâu, Colo-n vale la fântână, La fereastra casei mele, Am început să-mbătrânesc* etc. Repertoriul cântăreței este destul de variat: doine, cântece lirice și de glumă, bocete, strigături și romanețe. Maria simțea profunzimea dramatică a doinei, căutând să pătrundă în sensul filosofic adânc (*De s-ar afla cineva să-mi citească inima...*).

**„Am cântat cu tot neamul nostru... am cutreierat țara în lung și-n lat, am văzut oameni aplaudând de o bucurie pe care numai cântecul adevărat o poate explica.
Maria Drăgan”**

VIZITIU, Svetlana. Maria Drăgan: „Am cântat cu tot neamul nostru... [on-line] [citată 23 iun. 2017].

Disponibil: <https://fileviatasicarti.wordpress.com/tag/valeriu-negruzzi/>,
<http://wwwbibliocity.blogspot.md/2010/10/maria-dragan-am-cantat-cu-tot-neamul.html>

„A avut priză la public ca una din cele mai originale interprete a cântecului popular românesc și a romanței, evidențiind și subliniind elementele expresive și emoționale ale acestui gen, atât de propriu caracterului ei. Frumoasă și iubitoare, plină de idei nobile, conștientă, pioasă, discretă, plină de tact și o mare dragoste de viață, Maria Drăgan avea o voce mistică, de o valoare universală, care depășea imensitatea lumească, specifică numai strămoșilor ei de etnie romă (nu este confirmat). Inteligența sa interioară nu a reușit să exploateze suficient vocea sa fermecată.”

DUMINICA, Ion. Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986 [on-line]. Ch., 2007, p. 9 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

Cântă Maria DRĂGAN

1971 Laureată a Festivalului tineretului din republică. Participă la realizarea peliculelor – „Tablouri muzicale” la „Telefilm-Chișinău” și „Călătorie la Nehvoraisk” cu „Moldova-film”. Succes în Ungaria, la *Festivalul de Artă al RSS Moldovenești - Premiul special*.

1974 Sainciuc, Glebus. Drăgan Maria. Interpretă de muzică populară : Șarjă In: *Tinerimea Moldovei*. 1974, 1 ian.

1975-1976 Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Lăutarii” a Filarmonicii de Stat din Chișinău. Când „Mugurel” a fost desființat, „sărmana țurturică a zburat, zburat, până a picat...” peste câteva luni a mărturisit prietenilor săi că o „doare în adâncul pieptului, de se înnăbușă”. Era deja solistă a formației „Bucuria”.

De-a lungul carierei artistice, a întreprins numeroase turnee în URSS.

In cadrul filmărilor.

Мария ДРЭГАН, солиста ын ансамбллу де музика популярэ «Мугурел».

Фрумосу-ць кынтек инспират Ку'н мугурел е компарат. Н'ар фи май дрепт сэ зичем, оаре, Кэ'н «Мугурел» ештэ ка о флоаре?

Desen: Glebus Sainciuc, versuri Alexandru Donos

***„Era o țărancă, iar când apărea pe scenă era o regină.
Era o regină a melosului popular din Moldova.”***

GOIA, Vasile. ...Era o țărancă ... In: *Maria Drăgan (1947-1986) : Bibliografie*. Nisporeni, 1997, p. 5.

Maria culege succese frumoase în fața unui public îndrăgostit de dânsa. Iar floarea prinsă în părul ei răvășit, de culoarea corbului, simboliza dragostea ei accentuată de cântec și de viață, veșnica ei primăvară sufletească. Vocea ei imprima expresia sufletului său, setos de libertate, în afara tuturor clișeelelor aparente în această perioadă. A fost mereu tânără deoarece pe parcursul vieții sale scurte nu a agonisit nimic: nu a știut de vile, de bijuterii, de cristaluri, porțelanuri, unicul lucru de care se bucura era vocea sa, pe care o dăruia comprehensiv ascultătorilor, fără a cere nimic pentru ea...

DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line]. Ch., 2007, p. 9 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: [http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan - Cintareata de muzica populara 1947-1986](http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986)

Cântă Maria!

Universitatea de Stat
Alteț, Chișinău

Nicolae Botgros mărturisește „că muzicanții, în scenă, în timpul concertului, uitau de instrumente, rămâneau năucii de vocea-i minunată, cu diapazon larg, timbru plin, colorat - diamant de cea mai înaltă probă. În plus, avea o ținută scenică formidabilă. Bijuteriile-i ieftine se priveau ca fiind scumpe, integritatea talentului îi accentua inteligența nativă. Generația de tineri interpreți apărută în anii '60 ai secolului trecut și-au asumat misiunea, dar și riscul, să cânte muzică adevărată românească”.

PERSONALITATEA ZILEI. MARIA DRĂGAN [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/personalitatea-zilei--maria-dragan-56028.html?action=print>

Folclorul nu are hotare, și cu toată străduința autorităților sovietice de a pune hotar geografic cu sârmă ghimpată în lunca Prutului, Maria Drăgan a fost unica cântăreață basarabeancă care a zdruncinat aceste bariere formale. Născută în inima codrilor și la hotar cu vecinii de același neam, Maria Drăgan a fost unica cântăreață de muzică populară din Basarabia sovietizată care a cântat românește. Repertoriul ei era format dincolo de Prut, și deoarece cântecele nu au hotare, datorită Mariei Drăgan ascultătorii noștri au auzit pe viu tezaurul folcloric românesc, ea a menținut vie flacăra românismului. Aceste cântece și romanțe nu puteau fi recenzate și stilizate de autorități, deoarece ele erau autentice și „populare”.

DUMINICA, Ion. Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986 [on-line]. Ch., 2007, p. 12 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

Nicolae Botgros

„Din lada de zestre de astăzi, scoatem la suprafață destăinuirile Mariei Drăgan, ale unui om pe care cântecul l-a atras mereu spre locurile natale, care a recreat peisajul de la hora satului, care a făcut din cântec mai mult decât o pasiune și a bătut la porțile afirmării cu adevărul strămoșesc.”

DASCĂL, Ion. Muzica pentru ea a fost o oglindă vitală... In: *Realități culturale*. 2014, nr. 10, p. 20. ISSN 1857-4424.

Puterea nu se mai putea împăca cu o asemenea situație. În 1974 Orchestra „Mugurel” a fost desființată. Coborâtă demonstrativ de pe scenă, în plină ascensiune profesională, Maria Drăgan s-a prăbușit. Maria Drăgan s-a îmbolnăvit. Lunile de tratament în spital nu i-au calmat suferința: avea tuberculoză în stadia de avansare. „medicamentele, - își amintește Nicolae Botgros, - le arunca pe furiș. Apoi se întorcea cu o sticlă de rachiu... și țigară. Nu mai credea că se va însănătoși.” „inima...” – cânta ea, dar plămâni nu mai rezistau. Maria ceda fără să mai lupte. Pentru ce? Cu toate încercările de a reveni pe scenă, nimeni nu mai voia s-o angajeze. Nici nu se putea altfel pe fundalul unei patimi care foarte abil i-a fost provocată și menținută pe parcursul carierei sale scenice.

Boala progresa în acest corp tânăr, care nu a gustat din plin dragostea publicului setos de vocea ei. Neînțelegerea din partea aproapelui a ucis în ea dragostea înălțătoare. Și visurile ei s-au spulberat odată cu stingerea ei, acolo unde s-au înfiripat, la baștină, alături de o mamă bătrână și bolnavă. Tot ce a rămas în urma ei sunt doar amintirile.

Muzica pentru ea a fost o oglindă vitală...

1986- Se stinge din viață la 6 octombrie. Este înmormântată în satul natal.

„Marea Artistă Maria Drăgan, cea, care ne-a lăsat un nectar divin de muzică, în care s-a topit versul popular, s-a dus să cânte undeva în Ceruri sau poate ca pasărea Phoenix va plana din nou, la fel de sus... Ne-a lăsat o moștenire spirituală bogată și a reacționat la bucuriile și durerile poporului prin cântec, prin adevăratele perle, devenind o legendă a folclorului moldovenesc, iar dramatica „Vai, sărmana turturică...”, executată de atâtea ori la apogeul perfecțiunii și măiestriei interpretative, i-a sporit admirația cunoscătorilor de muzică populară și i-a adus celebritate, transformându-o într-o figură marcantă a cântecului folcloric”.

DASCĂL, Ion. Muzica pentru ea a fost o oglindă vitală... In: *Realități culturale*. 2014, nr. 10, p. 20.

ISSN 1857-4424

*Pe piatra funerară sunt imprimate cuvintele:
„Ascultând muzica Mariei Drăgan,
descoperă-ți capul,
Căci stai la o masă cu zeii“.*

„Simt nevoia să mărturisesc adevărul: noi, o boaghe de oameni de pe o gură de rai, nu ne-am învățat încă, după atâtea lecții la școala vieții, să ocrotim ceea ce avem mai sfânt. Un caz elocvent – extraordinara Măria Drăgan, cântecul căreia te făcea să lași totul și să o asculți... Astăzi n-o mai auzim cântând, pentru că ea, aflându-se mai mult timp în afara atenției noastre, s-a văzut constrânsă de împrejurări să se retragă, taciturnă, într-o căsuță bătrânească de la poalele satului natal.

În prag de seară coboram prin pulbera drumurilor și a hudițelor spre marginile unui sat cu casele împrăștiate haotic pe coline, în vale, pe malul râpei din preajma imașului, într-o căsuță „mititică” trăiește mama Măriei Drăgan. Nădăjduiam s-o găsec acolo și pe cea care ne-a bucurat mai adineauri cu cântecele ei. Oameni din partea locului m-au îndrumat spre poalele imașului, de unde, în liniștea serii, răzbăteau glasurile ciobanilor și sunet de talangă...”

BUDEANU, Gheorghe. Maria DRĂGAN: „Lume, lume, soro lume...” In: *Literatura și Arta* [on-line]. 1986, 30 oct. [citat 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://glasul.md/maria-dragan-lume-lume-soro-lume>

„Maria Drăgan simțea fără greș consistența de sens a cântecului popular. Ea transforma fiecare melodie într-un monolog spectaculos, egal cu un spectacol integral după originalitatea sa, după forța dramatică, cea de compătimire și de previziune”

APOSTOL, Tudor. ...Maria Drăgan. In: DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line.] Ch., 2007, p. 37 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

Talentul dispărut prematur poate fi reînviat doar prin cântecele sale. Pe tărâmul promovării cântecului popular românesc au fost trei Marii: munteanca Maria Tănase, olteanca Maria Lătărețu și basarabeanca Maria Drăgan. Având o soartă la fel de vitregă ca și a poporului său, Maria Drăgan a fost și rămâne pe nedrept uitată, spre deosebire de celelalte două Marii, care sunt prezente și astăzi în orice colț al țării. Maria Drăgan, dotată cu toate calitățile naturale ale artistului, rămâne a fi expresia cântecului popular, ea întruchipă firea basarabencei ce a fost inegalabilă în cântec, ceea ce multora nu le-a convenit, străduind dintr-o invidie nepământească s-o marginalizeze, văzând în ea o potențială pretendentă la cântecul de vârf. Cred că astăzi a sosit timpul când putem să valorificăm din plin acest talent uitat pe nedrept, uitare ce izvorăște din indiferența specifică oricărei personalități. E o trăsătură a noastră, națională, de a nu prețui omul cât e în viață, de a-l plânge frumos după moarte. Ori, pentru Maria Drăgan, mai rămâne loc de uitare... Astfel, Maria Drăgan a murit de o boală grea și incurabilă, specifică poporului moldovenesc - Indiferența...

DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line]. Ch., 2007, p. 10 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

1988 – Studioul „Telefilm-Chișinău” montează pelicula documentară color în 2 acte „Vai sărmana, turturică”, despre soarta tragică a talentatei cântărețe de muzică populară în regia lui Vlad Druc, scenariul este semnat de Iurie Balan, imaginea V. Burlacenko.

„Maria Drăgan a fost un dar de la Dumnezeu pentru Moldova de Est, decapitată de elite după ocupația din 1940: frumoasă, cultă, cu ținută scenică dacică, semeață, cu „voce de lacrimă” (N. Sulac), duioasă, blândă, dulce, având un repertoriu folcloric cu adevărat românesc, interzise la acea vreme în Moldova sovietizată.

Viața și destinul artistic i-au fost, însă, scurte... Invidia, hula, turnătoriile colegilor la securitate, din cauza căroră a rămas fără lucru, pe drumuri, dar și indiferența prietenilor și a consătenilor, – i-au grăbit sfârșitul.

A avut o soartă dramatică, i-au fost tăiate aripile exact când *sărmana Turturică* se afla pe bolta înaltă, în zenitul succesului... A murit la numai 39 de ani, la fel ca și alte celebre personalități ale poporului român: poeții Mihai Eminescu și Veronica Micle, soprana cu renume mondial, Maria Cebotari”.

„VAI, SĂRMANA TURTURICĂ!..” [film documentar (19 min) : Omagiu artistei Maria Drăgan] [on line] . Regie Vlad DRUCK. Chișinău : „Moldova film”, 1988 citat 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://flacaratv.md/omagiu-artistei-maria-dragan-filmul-vai-sarmana-turturica-de-vlad-druck.html#sthash.kTOpie9F.dpuf>

Artista Maria Drăgan, una dintre cele mai talentate Marii din tot spațiul românesc și din toate timpurile

Să n-o uităm niciodată pe Mărioara noastră, s-o cinștim ca pe o fiică demnă a Neamului, să-i valorificăm cântecele în scenă și instituții de muzică, să investigăm în continuare împrejurările în care a fost asasinată civil, să facem filme despre ea, așa cum au realizat la doi ani de la *plecarea* Mariei, filmul *Vai, sărmana Turturică!..*

Spunem astăzi cu pietate: *Lumină Lină* Mariei Drăgan, dar și unor personalități *plecate* la Ceruri, care au susținut-o pe artistă: Isidor Burdin, Nicolae Sulac, Dumitru Blajinu, precum și regretatului nostru coleg, Rafael Agadjanean, jurnalist și cineast, redactor al acestui documentar, realizat la Studioul „Moldova-Film”.

Iartă-ne, Marie...

„*VAI, SĂRMANA TURTURICĂ!..*” [film documentar (19 min) : Omagiu artistei Maria Drăgan] [on line] . Regie Vlad DRUCK. Chișinău : „Moldova film”, 1988 citat 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://flacaratv.md/omagiu-artistei-maria-dragan-filmul-vai-sarmana-turturica-de-vlad-druck.html#sthash.kTOpie9F.dpuf>

1989 Serată artistică dedicată memoriei artistei Maria Drăgan. Locul desfășurării: Palatul „Octombrie”, Chișinău.

1992 În municipiul Chișinău, sectorul Ciocana, numele Mariei Drăgan a fost înveșnicit în denumirea străzilor - apare Maria Drăgan (ex-Entuziaștilor), ulterior străzi cu același nume apar la Nisporeni și Călărași.

Poezii dedicate Mariei Drăgan

Claudia Partole
Tryptic pentru Maria Drăgan
(cea plecată dintre noi orfană)

Vai, sărmana turturică!
Când te-aud în gând adânc,
nu-mi pari mică.
nici de frică
săgetată . . .
Doar să plâng,
plâng ca puii nenăscuți,
de lumină nevăzuți
niște doruri . . .
Plânge, cine!
Vin în stoluri după tine
alte, alte necântate,
de buze nealinate,
de cântări nelegănate . . .
Vai, sărmane turturele!
Ai grijă, Doamne de ele,
Că lumea cată în stele . . .
Trec uitate turturele.
Vai, sărmana turturică,
Căji ca tine se avântă,
prea ușor, prea fără frică,
cad în mrejele de pândă,
vântul aripa să-i fringă.
cel ce vine să o scape
De lume o ia departe . . .
Vai, sărmane turturele!

Dumitru Matcovschi

CANTĂ MARIA

(Mariei Cibotaru, Mariei Bieșu, Mariei Drăgan)

Al ei cântec de femeie
Era proaspăt ca izvorul,
La izvor oprea să bea
Pasărea și pușorul.
Al ei cântec de vecină
Era tândr ca norocul -
Așternea în pat pelinul,
Aprindea în sobă focul.

Al ei cântec de-așteptare
Și de patimă străveche
Era ca o sărbătoare
Era fără de pereche.
Al ei cântec niciodată
N-a plătit minciunii vamă.
Era numai dor de tată,
Era numai dor de mamă.

Vai, sărmana turturică . . .
Ana Manole

Durerea e mai mare ca păcatul
Fluierat hojește, ca negrele drapele,
Voiară, doamne, să-ți fure și cântatul
Și sufletul să-l încălzească printre ele.
Să-ți îneca vocea, cum putură
Cel suflet! Ce crede că e omenește
Pe-ale tale oase, sfinte de arsură,
Să-nalțe cântece, semn că ne iubește?

Vai, sărmana turturică,
Azi și pozele i-s cântate!
Parcă-i maica mea zidită
Pe dureri, nu pe păcate . . .

Partole, Claudia. Tryptic pentru Maria Drăgan : (versuri) In: *Țarinaș*. 1994, 2 aprl. p. 5.

Manole, Ana. Vai, sărmana turturică...: (versuri) In: *Noutăți editoriale*. 1989, 3 mar. ; *Viața satului*. 1989, 5 sept.

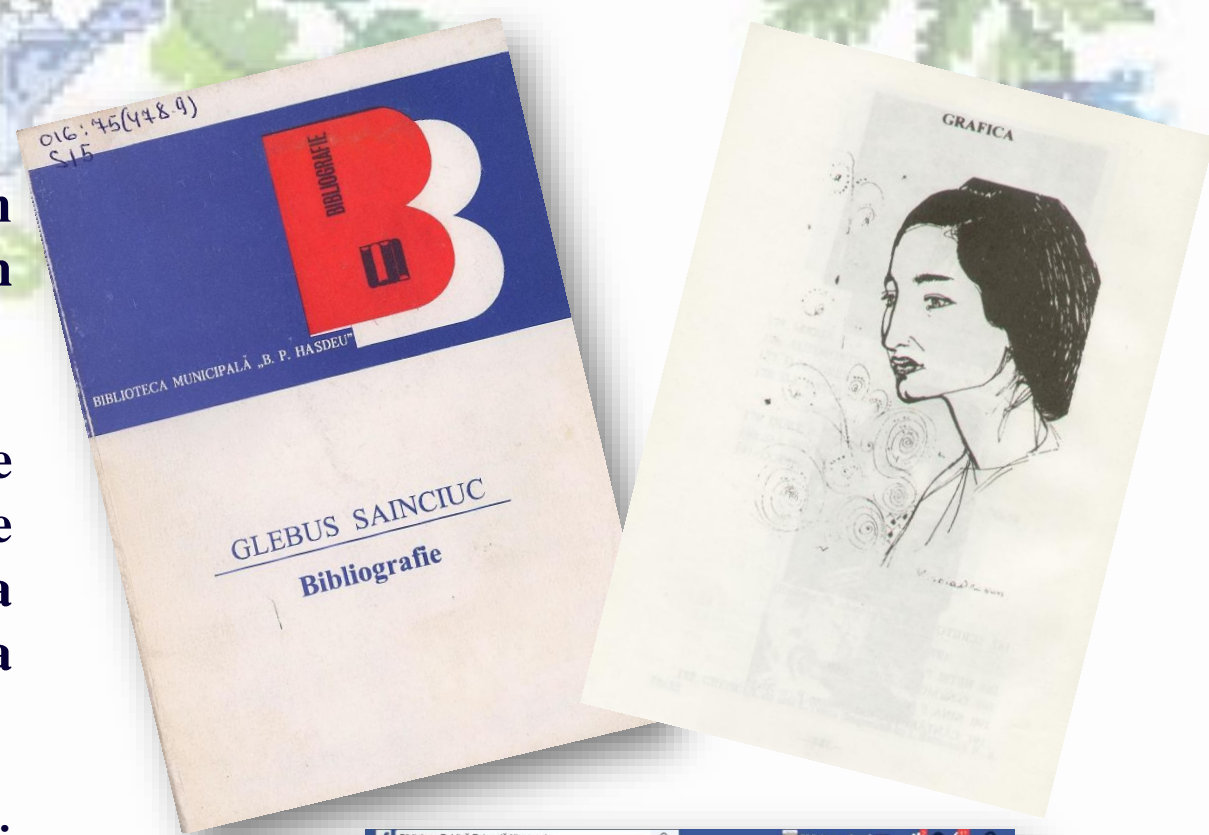
Matcovschi, Dumitru. Cântă Maria : (versuri) In: MATCOVSCHI, Dumitru. *Soarele cel mare*. Ch., 1989. p. 52.

1990 Emisiunea-concert „Maria Drăgan. În memoriam” realizată de Nina Bolboceanu a avut un mare succes la spectatori.

1996 Fondată Fundația „Maria Drăgan”, care are ca scop lansarea și propagarea tinerilor talente interpretative a creației folclorice naționale și a memoriei față de fosta celebră interpretativă a cântecului popular – Maria Drăgan.

1996 Sainciuc, Glebus. Maria Drăgan. Portret: Grafică In: SAINCIUC, Glebus. *Bibliografie*. Ch., 1996. p. 36.

1997 La Biblioteca Publică Orășenească din Nisporeni apare o culegere bibliografică dedicată Mariei Drăgan. În același timp apare o scurtă biografie a cântăreței în Calendarul bibliotecarului, editat la Biblioteca Națională din Chișinău.

016:78
D 73

BIBLIOTECA PUBLICĂ ORĂȘENEASCĂ
NISPORENI
SERVICIUL BIBLIOGRAFIC

*Maria
Drăgan*
(1947 - 1986)

NISPORENI 1997

5-56
Vai
SĂRMANA
tuțtuțică

„Biserica din sufletul nostru a fost mai puternică...”: tăcerea Mariei Drăgan a fost dureroasă...

SARABAȘ, Maria, DUMINICĂ, Ion. In: DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line]. Ch., 2007, p. 44 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: [http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan - Cintareata de muzica populara 1947-1986](http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986)

1998 Sculptorul Ion Zderciuc realizează cu sprijinul financiar al Fundației Culturale „Nordul Moldovei” un monument funerar, în forma unei cruci treflate, instalat la 10 octombrie 1999 la baștina regretatei cântărețe. Materialul folosit este *Piatra de Cosăuți*, șlefuită. Pe postament sunt gravate numele și anii de viață a cântăreței, precum și o înscripție semnificativă: „*Ascultând muzica Mariei Drăgan, descoperă-ți capul, Căci stai la o masă cu zeii*”.

DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line]. Ch., 2007, p. 10 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: [http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan - Cintareata de muzica populara 1947-1986](http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986)

Licu Gonciar

„Maria Drăgan întotdeauna a avut darul cântecului. Că ea s-a pierdut este vina noastră. Soarta ei este o crimă de neuitat în cultura noastră. Eu cred că noi încă multă vreme nu vom avea o cântăreață ca Maria Drăgan.”

SARABAȘ, Maria. ...Maria Drăgan. In: DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line.] Ch., 2007, p. 37 [citat 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

Maria Sarabaș

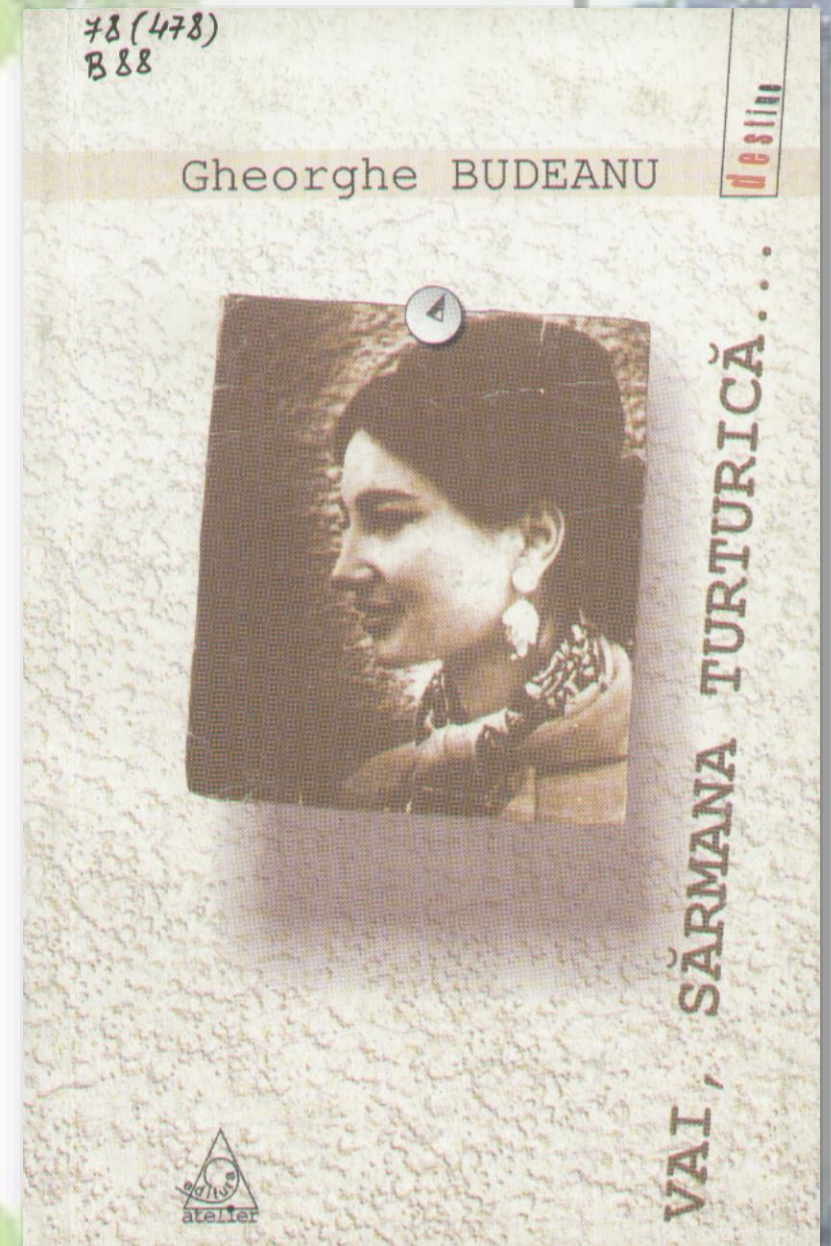
1999 Cu sprijinul financiar al Fundației Culturale „Nordul Moldovei”, jurnalistul Gheorghe Budeanu publică niște amintiri mărturisite despre Maria Drăgan – „Vai, sârma-na turturică...” – de colegii ei de scenă, precum și de rudele sale.

Compozitorul și interpretul de muzică folk, Licu Gonciar imprimă la firma *Muzic Master* cu sprijinul financiar al aceleia și fundații, o casetă audio „Vai sârmana turturică”, înregistrând 10 piese muzicale, ceea ce constituie doar o parte din cântecele salvate a Mariei Drăgan. Această înregistrare durează... doar 26 de minute. Producător al fonogramelor – Compania de Stat „Teleradio-Moldova”; Design-ul casetei – Ion Buza.

Totodată, în prezent în cadrul fonotecii radioului național al IPNA „Teleradio-Moldova”, pe lângă aceste zece cântece, s-au mai păstrat două piese, care nu s-au înregistrat în această colecție: „De-ar fi după mine bade” (popular) și „Veniți acasă ,mamă, tată” (muzica Marian Stârcea, versuri Maria Tofan-Bâlici).

Gheorghe Budeanu, autorul cărții despre Maria Drăgan, marcase cu jale: „la „nunta” ei a căzut o stea. Soarele și luna i-au ținut cununa. De la Chișinău n-a venit nimeni s-o petreacă...” Maria Drăgan era deja în „zona uitării”. „Iubirea noastră-ncet s-a stins, precum s-ar stinge o țigară..”- cuvintele din repertoriul ei...

Festival-concurs

2001, 20-22 iulie, s. Bălăurești. Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Centrul Național de Creație Populară, Direcția Județeană de Cultură Ungheni – organizează la vatra regretatei interprete – Festivalul-Concurs Național a cântecului folcloric „Vai sărmana turturică” în memoria cântăreței Maria Drăgan, Ediția I, II(2003), III(2005), IV(2007), V(2010), VI(2013), VII(2014), VIII(2017)

Ministerul Culturii • Centrul Național de Creație Populară
• Secția Cultură Nispornii • Primăria s. Bălăurești

22 august, 14.00
Casa de Cultură s. Bălăurești

Festivalul-Concurs Național
al interpretelor cîntecului folcloric
„Maria Drăgan”
ediția a V-a, 2010

PARTICIPĂ:
Varonica Prodan, Stela Botez, Ion Jalobă, Iulia Hăjim, Diana Calancea,
Mariana Curcudel, Mihaela Ojog, Veaceslav Blinzaru, Stela Lunigu,
Alexandru Cucu, Ana Pasacaru, Valentina Harea, Daniela Burduja,
Daniel Căldari, Vionica Cocier, Gheorghe Zagoreanu, Victor Granaci,
Andrei Crețu, Ana Balmuş, Mihai Carpi, Petronela Asențioasă, Mihaela Potaru

ÎN RECITAL:
Orchestra de muzică populară

„A ars ca un chibrit. Unii spun că vocea ei a apărut și a dispărut ca lumina unui fulger pe bolta cântecului popular. Natura o înzestrase cu voce, dar și cu o deosebită comportare scenică, și cu o frumusețe rară. Era veselă și prea bună cu lumea, s-o bei într-o lingură de apă, nu alta...”

MARIN, Vasile. A ars... In: DUMINICA, Ion. *Maria Drăgan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line]. Ch., 2007, p. 38 [citat 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

<https://play.md/189287/2535950>

2001 La 15 ani de la moartea Mariei Drăgan, Poșta Moldovei a emis o marcă cu chipul cântăreței.

2005 Elena Bârsan, studentă la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (specialitatea *Canto popular*; Catedra „Istoria Muzicii și Etnomuzicologie”; Facultatea „Artă Instrumentală, Compoziție și Muzicologie”) își susține Teza de Licență: „Interpreta de muzică populară Maria Drăgan: activitate, repertoriu”. Conducătorul științific al tezei a fost dna Svetlana Badrajan, conf. univ., dr. în studiul artelor. Opiniile colegilor de breaslă a Mariei Drăgan, expuse în cadrul tezei, prezintă un vădit interes public și merită menționat.

Numele Mariei Drăgan îl poartă o filială a Bibliotecii Municipale B. P. Hasdeu (sectorul Ciocana, mun. Chișinău)

2014 Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial vine cu cartea *Vai, sărmana turturică... Selecție de melodii din cadrul Festivalului-concurs al interpreților cântecului folcloric „Maria Drăgan”*

BIBLIOTECA MARIA DRĂGAN

FILIALĂ A BIBLIOTECII MUNICIPALE B.P. HASDEU

Medalion muzical – Maria Drăgan

„Cînd sunt adevărați, cîntăreții nu au moarte”

Maria Drăgan s-a născut la 23 august 1947, Bălăurești, Nisporeni și a decedat la 6 octombrie 1986. A fost o interpretă basarabeană de muzică populară.

După absolvirea școlii medii din sat (8 clase), studiază un an la Școala medie de muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău (1964-1965). Aici este descoperită și apreciată de Isidor Burdin, violonist, compozitor și conducătorul artistic al ansamblului de tineri din cadrul școlii muzicale. După terminarea studiilor, în 1965, Maria Drăgan evoluează în formația lui Isidor Burdin, plecând într-un tumeu în Italia.

Întoarsă în țară, în 1966, află că la Filarmonica de Stat din Republica Moldova s-a anunțat crearea unui

ansamblu de muzică populară: Orchestra „Mugurel”. Este admisă cu succes pentru postul de solist vocal la concursul organizat de filarmonică. Activează la acest ansamblu, sub conducerea muzicală a violonistului Valeriu Negruzzî, pînă în 1974, când Orchestra „Mugurel” se desființează. Din orchestră au făcut parte instrumentiști ca: Alexandru Vacarciuc (acordeon), Petru Dabija (gambă), Lăușie Rozman (vioară), Sergiu Cojoc (taragot), Ion Ciobanu (violă), Vasile Chalicic (contrabas).

Se bucură de succes în Ungaria, la Festivalul de artă al RSS Moldovenești (1971), unde este distinsă cu Premiul special. În perioada 1975-1976 este solistă a Orchestrei „Lăutarii” a Filarmonicii de Stat din Chișinău. De-a lungul carierei artistice a întreprins numeroase tumea în URSS.

Se stinge prematur din viață în satul natal la vârsta de 39 de ani suferind de tuberculoză, o maladie infecțioasă periculoasă.

Repertoriul *Marii Drăgan* era alcătuit din cîntece preluate de la interprete precum Maria Tănase, Ioana Românești. Maria Drăgan a avut ocazia foarte rar să înregistreze 12 piese la TeleRadio-Moldova și nu a avut în memoria ei, în 1999, s-a editat la Muzic Master ca

Biblioteca Maria Drăgan. "Cine vrea să aibă carte, Trece mai întîi prin cărți!"

Filiala Maria Drăgan este țara poveștilor, minunilor și a visurilor. Izvorul neseecat al cunoștințelor, curiozităților, legendelor. Baghet fermecată care transformă urâtul în frumos, crează armonie și speranță. Calea spre lumină, adevăr și iubire de nou. Trăim în cleștele euforiei și ale rimei.

BIBLIOTECA MARIA DRĂGAN

Data fondării: 1971

Tipul activității: publică pentru copii

Profilul colecției: universal

Adresa: str. Maria Drăgan 26/3A

Tel: 47-52-54

e-mail: dragan@hasdeu.md

Program: luni - joi 9.00-18.00

Vai, sărmana turturică...

Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial

„Era o țărăncuță foarte modestă și cumpătată, cum sunt aproape toate femeile din zona de codru a nisiporenilor. Manifesta o exigență deosebită în selectarea repertoriului. Avea o modulație deosebită a vocii, un fel original de a turna în tipare sonore cântecul popular. La sigur, nimeni nu mai avea o voce ca a ei..”

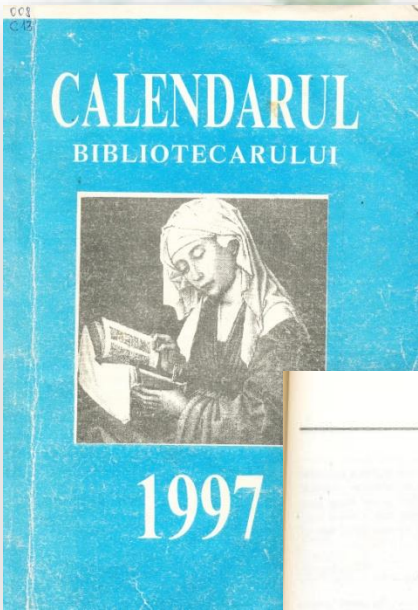
COLAC, Tudor. Era o țărăncuță... In: DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line.] Ch., 2007, p. 38 [citat 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986

Un destin tragic. „Ce mult a fost iubită!” – S-a spus după moartea ei. A fost o stea a cântecului popular moldovenesc. Astăzi n-o mai auzim, s-a văzut constrânsă de împrejurări să se retragă din cotidianul obișnuit, dar prin vocea, cântecele ei, și în prezent, rămâne extraordinara Maria Drăgan! Lume, soro lume!..

VIZITIU, Svetlana. *Maria Drăgan: „Am cântat cu tot neamul nostru...* [on-line][citat 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://www.bibliocity.blogspot.md/2010/10/maria-dragan-am-cantat-cu-tot-neamul.html>

Prezențe în Calendarul Național

CALENDARUL BIBLIOTECARULUI

MARIA DRĂGAN
(1947-1986)

1947
Maria Drăgan s-a născut la 23 iulie 1947 în satul Bălișareu, Nișporeni.

1964-1965
Studiază la Școala Medie Muzicală „St. Neagă” din Chișinău.

1966-1970
Este solistă a Ansamblului de Estradă și Filarmonicii de Stat din Chișinău.

1970-1974
Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Magurei”.

1975-1976
Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Lăutarii”.

A înregistrat la Radio melodiile populare: „Vai, sîrmana turturelă”, „Lume, lume, soro lumă”, „Torce, lele, torce”, „Doină”, „Foaie verde, bob alnă”, „Coca-boca la fereastră”, „Hop, lele, hop”, „De-ar fi după mine, bade” etc.

1986
Este stînga din viață la 6 octombrie 1986. Este înmormîntată la cimitirul din satul natal. Pe piatra funerară sunt imprimate cuvintele: „Ascultând muzica Mariei Drăgan, descoperă și capul, căci stai la mîna cu zeii”.

1988
Este realizat filmul documentar „Vai, sîrmana turturelă...” (scenariu Iurie Balan, regia Vlad Drușk) consacrat Mariei Drăgan.

BIBLIOGRAFIE

“DRĂGAN, MARIA. „Lume, lume, soro lumă.” [Interviu cu M. Drăgan] // Interfața Ga. București // Literatură și artă. – 1986. – 30 oct. – P. 7.

“AFORIȚOL, T. Destinul lor se asemănă cu sticlele // Chișinău. Gazeta de seară. – 1989. – 10 febr. – E. 3; Vălenii Kilizov. – 1985. – 10 febr.

“CICULINA, E. Vai, sîrmana turturelă. // Chișinău. Gazeta de seară. – 1974. – 1 febr.; Vălenii Kilizov. – 1974. – 8 febr.

“CIZUȚOC, I. Cîntec-vite Mariei Drăgan // Chișinău. Gazeta de seară. – 1974. – 1 febr.; Vălenii Kilizov. – 1974. – 8 febr.

MANOLE, ANA. Maria Drăgan – compoziții clasice. // Literatură și artă. – 1996. – 1 aug. – P. 6; Cîrnerii coppenzi. – 1996. – 4 aug. – P. 4.

MANOLE, ANA. Vai, sîrmana turturelă. // Viața satului. – 1989. – 5 sept.

MARZA, ION. Vai, sîrmana turturelă. // Literatură și artă. – 1995. – 2 iul. – P. 7.

“MORĂRAȘ, MIHAIL. Un sunet la neotrecut – Maria Drăgan // Viața satului. – 1988. – 10 sept.

PRIPA, MARIA. Expoziția și stînga chipul // Pemia Moldovii. – 1994. – Nr. 3. – P. 4.

“Și sîrmana cîntecul, cîntecul-dovelelor! [Grupaj de materiale] // Literatură și artă. – 1988. – 13 oct. – P. 7.

TERGUȚĂ, ION. E-ni de cîntecul și Vinea populară. – 1984. – 29 apr. – P. 3; Cîntec narativ. – 1994. – 29 apr.

FOIEZII DEDICATE MARIEI DRĂGAN

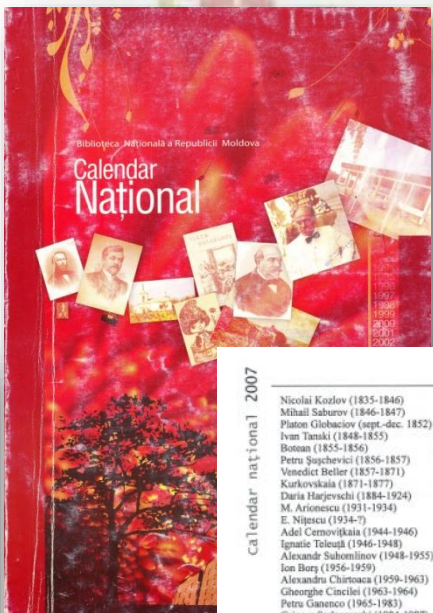
PARTELE, CLAUDIA. Dapce pînă Maria Drăgan // Vălenii Kilizov. – 1974. – 2 aug. – P. 5.

“REUCAN, LUCIA. Sursul lui de sare: [Vălenii] // Rotax. Lenta. Bălnești. – Chișinău, 1986.

9009-9010

“Maria Drăgan rîdește a fi expresia cîntecului popular. Dotată cu toate calitățile naturale ale artiștilor, ea întîlcăpău fîrua bînturambei.

...fîncosîntabilită, deșchia o porman- vobilită sine. Cumpîșii de încobîștoare, scîră reușie sîi și nîpîrîșii spectaculari sîni-o prîve.

Calendar național 2007

Nicolai Kozlov (1835-1846)
Mihail Sabarov (1846-1847)
Platon Ciobanov (sept.-dec. 1852)
Ivan Tanski (1848-1855)
Botan (1855-1856)
Petru Șapchevici (1856-1857)
Venedict Stelci (1857-1871)
Kurkovskaia (1871-1877)
Daria Harjevici (1884-1924)
M. Arionescu (1931-1934)
E. Nîștrea (1934-7)
Adel Cernovîșkaia (1944-1946)
Ignel Teleușă (1946-1948)
Alexandru Șubolinov (1948-1955)
Ion Bîrș (1956-1959)
Alexandru Chirtoacă (1959-1963)
Gheorghe Cîncilei (1963-1964)
Petru Gîncescu (1965-1983)
Grigore Sudașevici (1984-1987)
Tatiana Levandovskaia (1987-1992)
Alexei Rîșă (din 1992).

O succesoare funcțională a Bibliotecii Publice Guberniale trebuie să fie considerată și Biblioteca Municipală din Chișinău, care a preluat și a dezvoltat misiunea de organizare a lecturii publice în țara capitalei. Cu atât mai mult cu cât în momentul reamplasării Bibliotecii Guberniale în incinta Dumei ortodoxe, ea se alege și cu o titulatură corepunătoare. BMC este ca și cum sora mai mică a BNRM.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 170 de ani: Bîlșing (1982 – 2002) – Chișinău, 2002. – 161 p.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova: Raport anual / B.N. – Chișinău, 2006. – 97-100.

YURUTA, ELENA. Activitatea editorială a Bibliotecii Naționale Tania Tania // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 112-113.

RAU, A.A. Gîrvoșii bibliotecii Moldovii / A. A. Rau // Vîntul Bibliotecii Naționale. – 2002. – Nr. 4. – P. 23-24.

PAPA SOLTEA, academișian

NEGRU, NINA. Prima bibliotecă publică pe lînga Chișinău / Nina Negru // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 121-122.

COȘBANI, VERA. Departamentul Cîntecelor și dovezile în bibliotecă: între tradiții și perspective / Vera Coșbană // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 59-61.

RAU, ALEXE. Adversitatea istoriei a principiului bibliotecii și a rînelor la mai apropiați naturali... (Conversație cu istoricul Ștefan Dubrovic, profesor la Universitatea din Lețig) / Alexei Rau // Magazin bibliologic. – 2005. – Nr. 3-4. – P. 153-161.

RAU, ALEXE. Biblioteca Națională în cîntecul de lîngă / Alexei Rau // Magazin bibliologic. – 2003. – Nr. 1. – P. 24-28.

RAU, ALEXE. Biblioteca Națională între prezent și viitor / Alexei Rau // Moldova – 2005. – Nr. 7-8. – P. 22-24.

RAU, ALEXE. Conceptul de Biblioteca Națională: lîngă în atenția de / Alexei Rau // Lumea Românilor. – 2002. – Nr. 4-6. – P. 186-191.

SANDUȚĂ, ELENA. Managementul colecțiilor în BNRM: lîngă în atenția de / Elena Sanduță // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 53-55.

SOLTAN, MARGARETA. Sistemul de lucru cu personalul în Biblioteca Națională / Margareta Soltan // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 53-55.

Statutul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova Aprobat 24 mart. 2003 de către Ministerul Culturii și Republicii Moldova // Bibliotecologia Moldovii: teorie și reglementare: lîngă // Chișinău, 2006. – P. 97-100.

YURUTA, ELENA. Activitatea editorială a Bibliotecii Naționale Tania Tania // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 112-113.

RAU, A.A. Gîrvoșii bibliotecii Moldovii / A. A. Rau // Vîntul Bibliotecii Naționale. – 2002. – Nr. 4. – P. 23-24.

MARIA DRĂGAN
1947-1986

Chîntăreață de muzică populară.
S-a căsătorit la 23 aug. 1947, în s. Bălișareu, Nișporeni în familia lemnarului Anastasie și a Alexandrei Drîgă. S-a stîns din viață la 6 oct. 1986, tot acolo. Este înmormîntată la cimitirul din satul natal.

După absolvirea școlii medii incomplete din sat, s-a înscris în anul 1964 la Școala medie de Muzică Ștefan Neagă din Chișinău (1964-1965).

Din 1966 pînă în 1970 este solistă a Ansamblului de Estradă al Filarmonicilor de Stat din Chișinău; solistă în orchestrele de muzică populară Magurei (1966-1974) și Lăutarii (1975-1976) ale Filarmonicilor din Chișinău în anii 1974-1975 activizată ca artistă vocalică în formația Bucuria cu Ion Suruceanu, apoi la restaurantul Rîșă Vechi și la Palatul Sindicatelor din Chișinău.

A înregistrat la Radio melodiile populare: Vai, sîrmana turturelă!, Lume, lume, soro lumă, Torce, lele, torce, Doină, Foaie verde, bob alnă, Coca-boca la fereastră, Hop, lele hop, De-ar fi după mine, bade, Leleșă lîngă, Întîm de-amîndrăcine, Nevestița oșului, Miorică, Ci cîrșă, Ea la joc, mîna la joc, Cine mă de veste, Ci stînc cu Franța și vine etc.

A mai interpretat cîntece populare: Măi Ioane, Vai, bade vine, Colo-n vale la flîntă,

CALENDARUL BIBLIOTECARULUI

MARIA DRĂGAN
(1947-1986)

1947
Maria Drăgan s-a născut la 23 iulie 1947 în satul Bălișareu, Nișporeni.

1964-1965
Studiază la Școala Medie Muzicală „St. Neagă” din Chișinău.

1966-1970
Este solistă a Ansamblului de Estradă și Filarmonicilor de Stat din Chișinău.

1970-1974
Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Magurei”.

1975-1976
Solistă a Orchestrei de Muzică Populară „Lăutarii”.

A înregistrat la Radio melodiile populare: „Vai, sîrmana turturelă”, „Lume, lume, soro lumă”, „Torce, lele, torce”, „Doină”, „Foaie verde, bob alnă”, „Coca-boca la fereastră”, „Hop, lele, hop”, „De-ar fi după mine, bade” etc.

1986
Este stînga din viață la 6 octombrie 1986. Este înmormîntată la cimitirul din satul natal. Pe piatra funerară sunt imprimate cuvintele: „Ascultând muzica Mariei Drăgan, descoperă și capul, căci stai la mîna cu zeii”.

1988
Este realizat filmul documentar „Vai, sîrmana turturelă...” (scenariu Iurie Balan, regia Vlad Drușk) consacrat Mariei Drăgan.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

“DRĂGAN, MARIA. „Lume, lume, soro lumă.” [Interviu cu M. Drăgan] // Interfața Ga. București // Literatură și artă. – 1986. – 30 oct. – P. 7.

“AFORIȚOL, T. Destinul lor se asemănă cu sticlele // Chișinău. Gazeta de seară. – 1989. – 10 febr. – E. 3; Vălenii Kilizov. – 1985. – 10 febr.

“CICULINA, E. Vai, sîrmana turturelă. // Chișinău. Gazeta de seară. – 1974. – 1 febr.; Vălenii Kilizov. – 1974. – 8 febr.

“CIZUȚOC, I. Cîntec-vite Mariei Drăgan // Chișinău. Gazeta de seară. – 1974. – 1 febr.; Vălenii Kilizov. – 1974. – 8 febr.

MANOLE, ANA. Maria Drăgan – compoziții clasice. // Literatură și artă. – 1996. – 1 aug. – P. 6; Cîrnerii coppenzi. – 1996. – 4 aug. – P. 4.

MANOLE, ANA. Vai, sîrmana turturelă. // Viața satului. – 1989. – 5 sept.

MARZA, ION. Vai, sîrmana turturelă. // Literatură și artă. – 1995. – 2 iul. – P. 7.

“MORĂRAȘ, MIHAIL. Un sunet la neotrecut – Maria Drăgan // Viața satului. – 1988. – 10 sept.

PRIPA, MARIA. Expoziția și stînga chipul // Pemia Moldovii. – 1994. – Nr. 3. – P. 4.

“Și sîrmana cîntecul, cîntecul-dovelelor! [Grupaj de materiale] // Literatură și artă. – 1988. – 13 oct. – P. 7.

TERGUȚĂ, ION. E-ni de cîntecul și Vinea populară. – 1984. – 29 apr. – P. 3; Cîntec narativ. – 1994. – 29 apr.

FOIEZII DEDICATE MARIEI DRĂGAN

PARTELE, CLAUDIA. Dapce pînă Maria Drăgan // Vălenii Kilizov. – 1974. – 2 aug. – P. 5.

“REUCAN, LUCIA. Sursul lui de sare: [Vălenii] // Rotax. Lenta. Bălnești. – Chișinău, 1986.

9009-9010

“Maria Drăgan rîdește a fi expresia cîntecului popular. Dotată cu toate calitățile naturale ale artiștilor, ea întîlcăpău fîrua bînturambei.

...fîncosîntabilită, deșchia o porman- vobilită sine. Cumpîșii de încobîștoare, scîră reușie sîi și nîpîrîșii spectaculari sîni-o prîve.

Prezențe în surse de referințe

DRĂGAN

168

luncu, R., *Nabucco*, în *Literatura și arta*, 29.X.1992; Pojar, S., *Oserni zvezdopad*, în *Codr*, nr. 11-12, 1996, Chișinău; Pojar, S., *Escio svei vospominania*, în *Deloavia gazeta*, 28.VI.1998, Chișinău.

DRĂGAN, Maria, cântăreată de muzică populară (23.VIII.1947, Bălăușeni, pl. Nisporeni, jud. Lăpușna — 6.X.1986, Bălăușeni). Studii la Școala medie de muzică Șt. Neaga din Chișinău (1964-1965). În anii 1966-1973, solistă în Ansamblul de estradă al Filarmonicii din Chișinău; solistă în orchestrele de muzică populară *Mugurel* (1973-1974) și *Lăutarii* (1975-1976) ale Filarmonicii din Chișinău.

A înregistrat la Radio Chișinău melodi populare (*Vai, sărmana tururică, Toarce, lele, toarce, Doina, Foale verde bob năut, Cioca boca la fereastră, Hop, lele, hop, De-ar fi după mine, bade*).

Filmografie: *Tablouri muzicale* (Telefilm-Chișinău, 1970), FC-8; *Călătorie la Nehoraisk* (Moldova-film, 1971).

Bibliografie: Mironov, F., „Viața cântecului meu...”, în *Femeia Moldovei*, nr. 11, 1970, Chișinău; Colac, T., *Prisăcătoarea plăiiului natal*, în: *Viața satului*, 1.V.1970, Chișinău; Ciobanu, C., *Cântecul Mariei Drăgan*, în: *Viața satului*, 23.X.1971, Chișinău; Mircea, S., *Dezvăluind sufletul cântecului*, în: *Chișinău. Gazetă de seară*, 3.I.1972; Cuznioc, I., *Cântecul Mariei Drăgan*, în: *Chișinău. Gazetă de seară*, 8.II.1974; Manole, A., *Vai, sărmana tururică*, în: *Viața satului*, 5.XI.1989, Chișinău; Rucan, L., *Balanța*, Chișinău, 1989; Ciculina, E., *Vai, sărmana tururică*, în: *Chișinău. Gazetă de seară*, 10.II.1989; Morăras, M., *Un nume la trecut - Maria Drăgan*, în: *Viața satului*, 10.IX.1988, Chișinău; Prida, E., *Exponatele*, în: *Femeia Moldovei*, nr. 3, 1994, Chișinău; Partole, C., *Tragic*

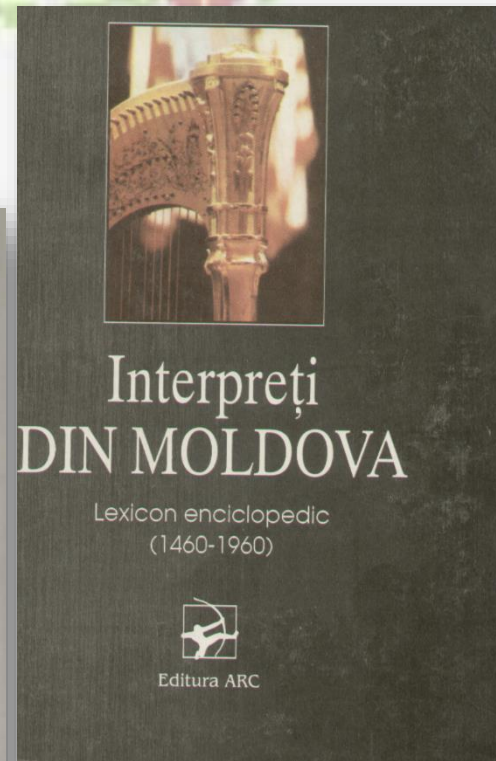
pentru *Maria Drăgan*, în: *Tarina*, 2.IV.1994, Chișinău; *Terzuta*, L., *E zi de sărbătoare*, în: *Vocea poporului*, 29.IV.1994, Chișinău; Belcov, S., *Lămârnăi conținu*, în: *Moldova literară*, 23.VII.1997, Chișinău; Manole, A., *Maria Drăgan - cumpăna cântătoare*, în: *Literatura și arta*, 1.VIII.1996, Chișinău; Ghimpu-Munteanu, V., *Vai, sărmana tururică*, în: *Tara*, 29.VII.1997, Chișinău; *Maria Drăgan*, în: *Calendarul bibliotecarului*, 1997, Chișinău, 1997; *Chișinău. Enciclopedie*, Chișinău, 1997; Manole, A., *Maria Drăgan*, în: *Literatura și arta*, 25.XII.1997, Chișinău.

Numele Mariei Drăgan îl poartă o stradă din Chișinău.

DROZDOV, Valerian, oboist (12.IV.1928, Chirileni, pl. Cornesti, jud. Bălți — 31.VII.1984, Chișinău). Studiază la Conservatorul din Chișinău (1946-1951) cu Grigori Sramko (oboi), Simion Atanasiu-Zlatov (armonie), Aleksandr Sofronov (istoria muzicii). Profesor de oboi la Școala medie de muzică din Chișinău (1949-1950); prim-oboișt în Orchestra simfonică a Filarmonicii (1950-1975) și profesor de oboi la Școala de muzică nr. 2 (1975-1977) din Chișinău. Artist emerit din Republica Moldova (1967).

A evoluat în ansamblu cu: Natan Rahlin, Reinsold Gler, Tihon Hrennikov, Leonid Kosan, David Oistrach, Brietoslav Bakala, Odisei Dmitriadi, Constantin Silvestri, George Georgescu, Timofei Gurtovoi, Boris Miliutin, Karl Eliasberg, Franco Gallini, Boris Dvornikov, Valeri Klimov, Eduard Graci, Emil Kamilarov, Aldo Ferrarezi, Serghei Knusevitch, Iacov Flier, Isor Bezdornă, Alexandr Plotzke, Grigori Chisnaburg, Stanislav Neubaum, Maria Biesu, Nikolai Baskatov, Polina Bote-

DRĂGAN

nie, solfegiu), Alexei Stârcea (muzică de cameră), Boris Miliutin (mișcare scenică). Solist la restaurantul „Struguras” și în formația de propagare a muzicii a Filarmonicii din Chișinău (1969-1971); solist al Filarmonicii din Vladivostok (1971-1972) și al Operei din Ulan-Ude (1972-1975); solist (din 1975) și director artistic (din 1995) la Teatrul de operă și balet din Chișinău; cadru didactic la Conservatorul „G. Musicescu” din Chișinău (din 1986), docent (1988), profesor universitar (1992). Artist emerit din Republica Moldova (1981); laureat al Poporului din Republica Moldova (1988); laureat al Concursului III interzonal al interpreților (1969); diplomat al Concursului internațional „M. I. Glinka” (Chișinău, 1973); laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1993).

Turnee artistice internaționale.

Roluri: Marcel („Boema”) și Scarpia („Tosca” de G. Puccini), Rigoletto (omonimă), Conte de Luna („Trubadurul”), Rodrigo („Don Carlos”), Amoras („Aida”), Germont („Traviata”) și Don Carlos („Forța destinului”, de G. Verdi), Escamillo („Carmen” de G. Bizet), Greaznoi („Logodnică tarului” de N. A. Rimski-Korsakov), Tonio („Paiale”) și Velcoro („Elixirul dragostei”, de R. Leoncavallo), Figaro („Bărbierul din Sevilla” de G. Rossini), Liistrat („In furtună” de T. Hrennikov), Igor („Cneazul Igor” de A. P. Borodin), Valentin („Faust” de Ch. Gounod), Oneghin („Evgheeni Oneghin” de P. I. Ceikovski), Burgomistrul („Dragonul” de E. Lazarev), Eric Ashton („Lucia di Lammermoor”) și Enrico („Vivat, maestro!” de G. Donizetti), Michonnet („Adrienne Lecouvreur” de F. Cilea), Enea („Didona și Enea” de H. Purcell), Ștefanuță („Petru Rareș” de E. Caudella) etc.

Eleve: Elena Gherman, Andrei și Ștefan Donos, Viorel Zgardan, Petru Racodim

164

viță, Ira Vinogradov, Mihail Iacovlev, Aurica Ciobanu, Pavel Hâncu, Ștefan Curudimov, Valentin Coreni ș. a.

A colaborat cu: A. Samoilă, A. Moceașlov, L. Gavrilov, M. Biesu, V. Calestru, I. Paulencu, T. Alioșina, N. Covelenco, M. Munteanu, E. Gudă, V. Cojocaru, V. Zavoilokin, B. Godin, N. Baskatov, B. Materinco, L. Mihailova, S. Strezev, A. Nève etc.

Discografie: Purcell, H. *Dido și Enea* (S 10 224433 001).

Filmografie: *Cântă Vladimir Drăgan*, „Telefilm-Chișinău” (1983), FC-55; *Concert*, „Telefilm-Chișinău” (1982), FCN-41.

Bibliografie: Preanșnikov, D., *Poist Vladimir Drăgan*, în: „Sovetskaia Moldavia”, 27. VIII. 1978, Chișinău; Benghelsdorf, S., *Măiestrie și inspirație*, în: „Chișinău. Gazetă de seară”, 26. XI. 1979; Doros, L., *Alegându-și calea*, în: „Chișinău. Gazetă de seară”, 24. V. 1979; *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*, vol. I, 1985; Corai, T., *Un eveniment pe scena Teatrului liric: Opera „Nabucco” de G. Verdi*, în: „Literatura și arta”, 8. X. 1992, Chișinău; Iuncu, R., „Nabucco”, în: „Literatura și arta”, 29. X. 1992.

DRĂGAN, Maria, cântăreată de muzică populară (23. VIII. 1947, Bălăușeni, pl. Nisporeni, jud. Lăpușna — 6. X. 1986, Bălăușeni). Studii la Școala medie de muzică „Șt. Neaga” din Chi-

Maria Drăgan

Prezențe în internet

<http://www.publika.md/cum-a-ajuns-maria-dragan-s>

<https://www.expresul.md/2012/05/25/la-bluretii-mariei-dragan-vor-rsuna-din-nou>

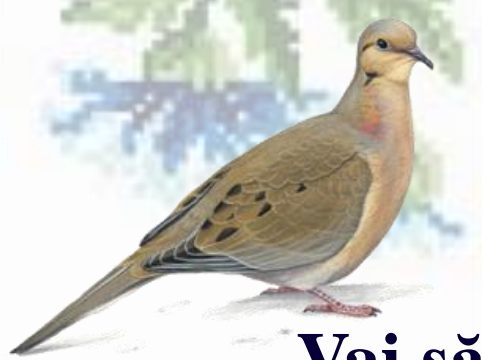
<http://flacar.tv/omagiu-artistei-maria-dragan-filmul-vai-sarmana-turturica-de-vlad-druck.html>

<https://bibliomusic.wordpress.com/2015/07/28/maria-dragan-interpreta>

<http://www.timpul.md/articol/personalitate-a-zilei--maria-dragan-56028.html>

<http://www.jc.md/maria-dragan-turturica-de-la-balauresti>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Maria_Dr%C4%83gan

**Vai sărmana turturică!
Zboară, zboară, până pică.
Unde vede-o apă bună,
Ea zboară ca o nebună.
Unde vede-o apă rea,
Ea o tulbură și-o bea, mări!
În salcâmul lui Ionică,
Sunt doi pui de turturică!
Unul zboară și se duce,**

**Altul rămâne și plânge!
Inimioara mi se frânge.
Nu mai plânge frățioare!
Că ți-or crește aripioare!
Aripioare de argint,
și-ai să zbori pe sub pământ, mări!
Ai să zbori pe sub pământ,
Drept la maica, la mormânt, mări!**

*Poezie populară, culeasă de
Vasile ALECSANDRI*

„Nimeni nu a cântat vreodată „Vai, sărmana turturică...” asemeni ei. Hărăzită cu mult talent și cu un destin care parcă s-a răzvrătit împotriva a tot cu ce a fost înzestrată, Maria Drăgan rămâne, dincolo de moarte, cea mai iubită interpretă de muzică populară și artista despre care circulă cele mai multe mituri.”

POPUȘOI, Liliana. *Maria Drăgan, turturica muzicii populare* [on-line][citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://www.canalregional.md/index.php/cultura/item/5525-maria-dr%C4%83gan,-turturica-muzicii-populare>

Bibliografie:

- Colecția Bibliotecii Științifice USARB: <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/tinread.jsp>
- http://81.180.66.9:1701/primo_library/libweb/action/search.do?mode=Basic&vid=373SUO_V1&tab
- BUDEANU, Gheorghe. Maria DRĂGAN: „Lume, lume, soro lume...” In: *Literatura și Arta* [on-line]. 1986, 30 oct. [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://glasul.md/maria-dragan-lume-lume-soro-lume>
- DASCĂL, Ion. Muzica pentru ea a fost o oglindă vitală... In: *Realități culturale*. 2014, nr. 10, p. 20. ISSN 1857-4424.
- MARIA DRĂGAN (1947-1986) : Bibliografie. Nisporeni, 1997. 30 p.
- MARIA DRĂGAN – INTERPRETĂ DE MUZICĂ POPULARĂ [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <https://bibliomusic.wordpress.com/2015/07/28/maria-dragan-interpreta-de-muzica-populara/>
- DUMINICA, Ion. *Maria Dragan – Cântăreață de muzică populară 1947-1986* [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: http://www.academia.edu/5760433/Maria_Dragan_-_Cintareata_de_muzica_populara_1947-1986
- „VAI, SĂRMANA TURTURICĂ!..” [film documentar (19 min) : Omagiu artistei Maria Drăgan] [on-line]. Regie Vlad DRUCK. Chișinău : „Moldova film”, 1988 [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://flacaratv.md/omagiu-artistei-maria-dragan-filmul-vai-sarmana-turturica-de-vlad-druck.html#sthash.kTOpie9F.dpuf>
- PERSONALITATEA ZILEI. MARIA DRĂGAN [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/personalitatea-zilei--maria-dragan-56028.html?action=print>
- POPUȘOI, Liliana. *Maria Drăgan, turturica muzicii populare* [on-line][citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <http://www.canalregional.md/index.php/cultura/item/5525-maria-dr%C4%83gan,-turturica-muzicii-populare>
- RUSU, Daniela. *Maria Drăgan fan club* [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <https://ok.ru/group/50822223429804/topic/61491031665580>
- SULAC, Nicolae. *Despre Maria Drăgan* [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <https://nicolaesulac.wordpress.com/2017/02/03/nicolae-sulac-despre-maria-dragan>
- VIZITIU, Svetlana. *Maria Drăgan: „Am cântat cu tot neamul nostru...”* [on-line] [citată 23 iun. 2017]. Disponibil: <https://fileviatasicarti.wordpress.com/tag/valeriu-negruzzi/>, <http://www.bibliocity.blogspot.md/2010/10/maria-dragan-am-cantat-cu-tot-neamul.html>

REALIZAT:

Elena ȚURCAN, *bibliotecar Oficiul Documente Muzicale*

Red. bibliogr.: Lina MIHALUȚA, director-adjunct BȘ USARB

COORDONATORI:

Valentina TOPALO, șef Centru Manifestări Culturale

Antonina ANTONOVA, *bibliotecar, Centrul Marketing. Activitate editorială*

2017